

modern teacher; it also helps students to learn factors, which influence the process of teaching (study). The essence of the process of adaptation to professional activities is to eliminate an external help in a future profession. It is accompanied by cyclical changes in his psyche, aimed at adapting it to the conditions of professional activity. As a result of successful course of this process, students' strong desire to perform their professional functions, the knowledge of methods of organization, the complex skills of pedagogical activity, as well as the ability to adequate self-esteem are formed. The role of teaching practice in forming the personality of future teachers and in the process of adaptation to professional activity is disclosed. A pedagogical practice determines necessity to reveal main pedagogically controlled factors of adaptation, especially at its initial stage, interpreting them from the point of view of professional-pedagogical conditions in which this process takes place.

Key words: pedagogical practice, adaptation, a future teacher.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОЕКТНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

УДК: 378-159

Галіцян О. А.

В статті представлено сучасні аспекти застосування технологій проектного навчання у вищих навчальних закладах. Проаналізовано загальнодидактичний зміст та етапи розробки й упровадження технології проектного навчання у вишах.

Ключові слова: педагогічна технологія, проектна технологія, технологія проектного навчання, майбутні фахівці.

СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕХНОЛОГИЙ ПРОЕКТНОГО ОБУЧЕНИЯ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

В статье представлены современные аспекты использования технологий проектного обучения в высших учебных заведениях. Проанализировано дидактическое содержание и этапы разработки и реализации технологии проектного обучения в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: педагогическая технология, проектная технология, технология проектного обучения, будущие специалисты.

MODERN ASPECTS OF TECHNOLOGY PROJECT LEARNING IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

The article is deals with modern aspects of technology project learning in higher education institutions.

Keywords: educational technology, project technology, technology of project training, future specialists.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що вдосконалення системи професійної освіти в сучасному світі полягає у винайденні шляхів забезпечення діяльній позиції в освітньому процесі, які б сприяли становленню досвіду

цілісного системного бачення професійної діяльності, системних дій у ній, вирішення нових проблем і завдань. Інноваційна спрямованість змісту освіти виявляється багатоаспектно, насамперед, у: державних стандартах освіти; концепціях розвитку особистості, яка навчається; авторських навчальних планах і програмах, підручниках, навчальних посібниках нового покоління; новій системі оцінювання навчальних досягнень і моніторингу якості освіти; розвитку творчих можливостей особистості як основи її подальшої інноваційної діяльності, конкурентоспроможності закладів й установ освіти, учасників навчально-виховного процесу; освітніх технологіях – упровадженні діалогових, діагностичних, активних, інтерактивних, дистанційних, комп'ютерних, мультимедійних, телекомунікаційних, тренінгових, проєктних, модульних, колективних (у малих групах), індивідуальних (самостійних); створенні особистісно орієнтованих навчальних планів і програм, де розвивальна функція освіти стає пріоритетною.

Аналіз наукових джерел доводить, що методологічну основу проєктного навчання складають наукові напрацювання американських дослідників-педагогів Дж. Дьюї, У. Кліпатріка, Е. Коллінгса, а також праці вчених В. Безрукова, Е. Заїр-Бек, І. Колесникової, М. Горчакової-Сибірської, О. Новікова, О. Савенкова.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчує, що проблематику застосування проєктних технологій у підготовці майбутніх фахівців висвітлено ґрунтовно у дослідженнях Є. Полат, М. Бухаркіна, М. Моїсєєва, А. Петрова, Н. Пахомова, І. Чечель та інших учених. Різні аспекти феноменології проєктування знайшли віддзеркалення в наукових працях О. Беспалька, В. Безрукової, В. Докучаєвої, О. Коберника, І. Колесникової, Н. Масюкової, О. Олексюка, Д. Пузікова, Т. Подобєдової, С. Сисєєвої, В. Стрельнікова, М. Чобітька та інших учених.

Метою статті є висвітлення сучасних аспектів застосування технології проєктного навчання у вищих навчальних закладах.

Вклад основного матеріалу статті. Проблема технологій навчання є багатоаспектною й у загальнодидактичному плані всебічно досліджувалася у працях В. Беспалька, І. Дичківської, М. Кларіна, Г. Селевка, М. Сибірської, А. Фурмана, Д. Чернилевського, М. Чошанова та інших.

Дослідницею О. Кучерук доведено, що під технологією навчання можна розуміти комплекс форм, основних, допоміжних методів і засобів, пов'язаних з проєктуванням, організацією та проведенням навчального процесу, що забезпечують досягнення запланованого результату [5].

Будь-яка педагогічна технологія виражає певний концептуальний підхід до освіти, тому для аналізу технологій необхідно дотримуватись універсальної методології її проєктування та експертизи, послуговуючись апробованою системою критеріїв оцінювання.

Ознаками педагогічної технології (за І. Дичківською) виступають:

1. Концептуальність (передбачає опору технології на конкретну наукову концепцію або систему уявлень);
2. Діагностичне визначення цілей і результативності (полягає в гарантованому досягненні цілей, ефективних результатів за оптимальних затрат для досягнення певного стандарту навчання);

3. Алгоритмізованість, проєктованість, цілісність, керуваність, (передбачає легке відтворення конкретної технології будь-яким педагогом у будь-якому освітньому закладі);

4. Коригованість (можливість постійного оперативного зворотнього зв'язку, послідовно орієнтованого на чітко визначені цілі);

5. Візуалізація (передбачає використання аудіовізуальної та електронної обчислювальної техніки).

Водночас, авторка наголошує на необхідності урахування таких ознак, як: декомпозиція педагогічного процесу на взаємопов'язані етапи; координованість та поетапність дій, спрямованих на досягнення запланованого результату; однозначність виконання передбачуваних процедур і операцій [2].

Дослідниця М. Шевченко зазначає, що під методом, в основі якого лежить розвиток пізнавальних, творчих навичок студентів, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі й критично мислити, мають на увазі *метод проєктів* (від лат. *projectus*— висунутий уперед). Використання методу проєктів передбачає можливість вирішення певної проблеми і передбачає, з одного боку, необхідність використання різноманітних методів, засобів навчання, а з іншого — інтегрування знань, умінь з різних галузей науки й мистецтва. Методом завбачено певну сукупність навчально-пізнавальних прийомів, що дозволяють вирішити ту чи іншу проблему шляхом самостійних дій студентів із обов'язковою презентацією чи представленням отриманих результатів, що сприяє використанню дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за своєю суттю [8].

Відтак, метод проєктів як вид проєктної технології спрямований насамперед на: вироблення самостійних дослідницьких умінь студентів; сприяння розвитку творчих здібностей і логічного мислення; об'єднання знань, отриманих у ході навчального процесу, й пошук нової, додаткової, інформації професійного спрямування; долучення студентів до аналізу й вирішення певних життєвих ситуацій і проблем.

Навчальний проєкт є основною формою організації пізнавальної діяльності осіб, які навчаються, в межах методу проєктів, і який являє собою спільну навчально-пізнавальну, творчу або ігрову діяльність студентів-партнерів, що має загальну мету, узгоджені методи, способи дії, і спрямовану на досягнення загального результату щодо вирішення будь-якої проблеми, яка має значення для учасників проєкту.

Науковець Є. Полат наголошувала, що якщо ми говоримо про метод проєктів, то маємо на увазі саме спосіб досягнення дидактичної мети через детальне розроблення проблеми (технологію), яка має завершитися досить реальним, практичним результатом. За визначенням дослідників, метод проєктів є однією з педагогічних технологій, яка відображає реалізацію особистісно орієнтованого підходу в освіті (саме педагогічною технологією, хоча у назві технології використовується слово «метод») і сприяє формуванню умінь адаптуватися до швидкозмінних умов життя людини постіндустріального суспільства [7].

Особливим видом інтелектуальної діяльності, характерними рисами якого є самостійний пошук необхідної інформації, її творче перетворення в матеріалізований продукт (сценарій, плакат, реферат, стендову доповідь, мультимедійний проєкт тощо).

тимедійну презентацію тощо), є проектна діяльність. Під терміном «проект», у свою чергу, розуміються особливий вид пізнавальної діяльності та її результат, що характеризуються такими ознаками: наявність соціально значущого завдання; орієнтованість на дію (планування дій для виконання завдання чи розв'язання проблеми); самоорганізація студентів; робота в команді; ситуаційна спрямованість, співвідносність з реальним життям; пошук інформації, яка потім буде оброблена й осмислена; цілісність (проект розглядається як ціле); орієнтованість на продукт, результат; презентація кінцевого продукту [8].

За науковою позицією О. Пехоти, робота над проектом здійснюється поетапно: обґрунтування проекту: формулювання мети й завдання проекту, обґрунтування його соціальної значущості, визначення теми, організація робочих груп, розподіл завдань між учасниками; пошуковий: дослідження проблеми й збір інформації (визначення кола джерел і пошук необхідних відомостей, аналіз можливих варіантів вирішення проблеми), вибір оптимального варіанта виконання проектної завдання (генерування ідей), розроблення плану роботи над проектним завданням, добір матеріалів, вибір форми презентації результатів проекту; технологічний: здійснення діяльності кожного учасника проекту згідно із планом роботи над проектним завданням (реалізація проекту), підготовка презентації результатів проекту; заключний: проведення презентації (захист проекту), оцінка результатів виконання проекту, колективних і особистих досягнень учасників [6].

Дослідниця Л. Савченко наголошує, що проектна технологія передбачає наявність проблеми, що вимагає інтегрованих знань і дослідницького пошуку її вирішення. Результати запланованої діяльності повинні мати практичну, теоретичну, пізнавальну значимість. Головною складовою методу є самостійність студента. Дуже важливою також є структуризація змістовної частини проекту із зазначенням поетапних результатів. Використання дослідницьких підходів у проекті є свого роду наріжним каменем технології. Причому послідовність цих методів можна поставити у такий ряд: визначення проблеми (визначення завдань, які впливають із дослідження), висунення гіпотези вирішення завдань, обговорення методів дослідження, оформлення кінцевих результатів, аналіз одержаних даних, підбиття підсумків, коригування, висновки [9].

Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити *висновки*, що метод проектів уналежнює певну сукупність навчально-пізнавальних прийомів, що дозволяють вирішити ту чи іншу проблему шляхом самостійних дій студентів із обов'язковою презентацією чи представленням отриманих результатів, що сприяє використанню дослідницьких, пошукових, проблемних методів творчого спрямування. Технологія проектного навчання як певного виду педагогічної технології відображає реалізацію особистісно орієнтованого підходу в освіті.

Список використаних джерел

1. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / Владимир Павлович Беспалько. – М. : Педагогика, 1989. – 302 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник / Ілона Миколаївна Дичківська. – К., 2004. – 352 с.

3. Коберник О. Проективна педагогіка і національна школа / О. Коберник // Шлях освіти. – 2000. – №1. – С.7-9.

4. Кошелева Н. Г. Педагогічні основи проектування фахової економічної діяльності: навчально-методичний посібник для викладачів і студентів економічних ВНЗ / Н. Г. Кошелева. – Донецьк : ДонУЕП, 2009. – 240 с.

5. Кучерук О. А. Технологічний підхід до методів навчання мови: Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки) // О. А. Кучерук // №4. – Бердянськ : БДПУ, 2009. – 308 с.

6. Освітні технології: навчально-методичний посібник / [О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.]; за редакцією О. М. Пехоти. – ІС: Вид-во А.С.К., 2003. - 255 с.

7. Учебное пособие для студентов педагогических вузов и системы повышения квалификации педагогических кадров / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров; под ред. Е. С. Полат. — М. : Издательский центр «Академия», 2002. — 272 с.

8. Режим доступу до ресурсу: <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1066>

9. Режим доступу до ресурсу: <http://scaspee.com/6/post/2013/01/11.html>

MODERN ASPECTS OF TECHNOLOGY PROJECT LEARNING IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Galitsan Olga

Abstract. *Using the method of projects provides an opportunity to solve some issues and foresees, on the one hand, the need to use a variety of methods, learning tools, and on the other hand – the integration of knowledge and skills in various fields of science and art. The method includes a set of teaching and learning techniques that can solve a particular problem by independent actions of students alongside with the mandatory presentation or manifestation of the results, which promote the use of research, exploration, and problem methods, creative by nature.*

The term «project» refers to a special kind of cognitive activity and its results, which are characterized by the following features: the presence of socially meaningful tasks, focus on action (action planning to complete a task or solve a problem), self-organization of students' teamwork, situational orientation, with real life, search for information, which will then be processed and understood, integrity (the project is considered as a whole), focus on outputs, results, presentation of the final product.

Any educational technology expresses a certain conceptual approach to education, so for the analysis of any technology the universal methodology of its projecting and expertise must be complied by means of the tested system of evaluation criteria.

The project technology requires a problem that demands integrated knowledge and investigates searching for its solution. The results of the proposed activity must have practical, theoretical and cognitive significance.

Keywords: educational technology, project technology, technology of project training, future specialists.